

Jean Piveteau

Traité de Paléontologie.

Masson et Cie, Editeurs, Paris 1952.

Paleontoloji ilmi son senelerde çok ilerlemiştir. Bu sahada manuel mahiyetinde mükemmel eserler varsada, bu ilmin en son vardığı neticelere dayanarak ve eski bilgilerimizi kritik bir görüşle elden geçirerek yazılmış, geniş ölçüde bir esere ihtiyaç vardı. Çünkü K. A. von Zittel'in Grundzüge der Paleontologie'si (ilk tabı 1895, Broili-Schlosser tarafından yenileştirilmiş son tabı 1923) eskidiği gibi, aynı eserin, Eastman tarafından yapılan İngilizce yenileştirilmiş tabı (Text-book of Paleontology, 1932) de son çalışmaların neticelerini ihtiva etmemektedir. Keza yine Almanların 20 cilt olmak üzere tertipleedikleri ve O. H. Schindewolfun idaresinde intişar edecek olan Handbuch der Paleozoologie'de Harp dolayısı ile başlangıcında kalmış ve tamamlanamamıştır (1938).

İşte bu ihtiyacı göz önüne alan Fransız Paleontogları yedi ciltten ibaret olacak bir *Traité* hazırlamışlar ve neşrine başlamışlardır. J. Piveteau'nun idaresinde bir redaksiyon heyeti tarafından planlaştırılmış olan eserde muhtelif bölümler, o sahalarda mütehasıs olanlar tarafından yazılacaktır.

Eserin Omurgasızları ihtiva eden ilk üç cildi neşredilmiştir. İntişar eden ciltlerin muhteviyatı gözden geçirildiği zaman görüleceği üzere, bu *Traité*, en son bilgilere dayanarak yazıldığı, muhtelif hayvan gruplarına ehemmiyetleriyle mütenasip yer verildiği ve bol resim, tablo ve en son bibliografilere zenginleştirildiği için, Paleontoloji ve Jeoloji ilimleri ile uğraşanlar için çok faydalı olacaktır.

Birinci Cilt Hayvanlar âleminin ilk kademelerini ihtiva ediyor. J. Piveteau'nun bir giriş yazısı ile başlıyor, burada Paleontoloji ilminin tarihi özet halinde belirtiliyor. J. Roger, fosilleşme mevzuunu morfolojik ve kimyasal bakımlardan inceliyor. Sistematik prensipleri (H. Tintant) ve Paleontoloji'nin Kronoloji ve Ekoloji ile münasebetleri (Colette Dechaseaux) tarafından münakaşa edildikten sonra Lucien Cuénot Hayvanlar aleminin filojenisi mevzuunu etüd ediyor,

Giriş etüdlerinden sonra Protozoa'lardan başlayarak sistematik tetkik kısmına giriliyor. Umumi bahisler hakkında bir giriş yazısından sonra

Georges Deflandre, Flagellat'lar kısmını muhtelif sınıflar halinde inceliyor (s. 88 -130).

Rhizopod'lar kısmında, bilhassa haklı olarak Foraminifera ordo'suna geniş bir yer verilmiştir (s. 133 301). Bu kısmı yazan Jacques Sigal, evvela foraminiferlerin yapılarını, üreme şekillerini anlattıktan sonra, sistematiğini münakaşa ediyor ve eski tasnifleri gözden geçirdikten sonra, en son Glaessner'in daha mantıklı ve insicamlı tasnifini kabul ediyor. Bu şekilde foraminiferler 8 süper-familya'ya ayrılarak, bunların içindeki familya ve ihtiva ettikleri cinsler birer birer etüd ediliyor. Bu arada Fusulinoidea süper-familyası Raymond Ciry tarafından yazılmıştır. Foraminiferlerin ekoloji ve paleoekolojisi hakkında da notlar verilmiştir.

G. Deflandre Radiolaria'ları etüd ettikten sonra, Incertae Sedis grubu adı altında, sistematik yerleri münakaşalı olan organizmaları etüd ediyor ve diğer fosiller bulunmadığı zaman, bunların delâlet ettiği stratigrafik manalar hakkında bilgi veriyor.

Metazoa'lar kısmına Süngerlerin etüdü ile başlanıyor (s. 333374). Coelenterata kısmı James Alloiteau tarafından geniş olarak yazılmıştır (s. 375-684). Bu bölümde Hydrozoa, Scyphozoa ve Anthozoa'lar etüd edilmiştir ve bu arada Paleozoik Madreporaria kısmı M. Lecompte tarafından yazılmıştır. Birinci cildin en son bölümünde Emil Buge, Byryozoa'ları incelemiştir (s. 687-749).

İkinci Cilt Brachiopod'ların etüdü ile başlıyor (J. Roger), ve yine Roger'nin Chaetognatha'ları özetleyen bir yazısı ile Vermidienler bitiriliyor (s. 3-198).

Annelida'lar bahsine C. Dechaseaux'nun bir umumi giriş yazısı ile başlanıyor. Chaetopoda'lar etüd edilerek, sistematik yeri birçok münakaşalara sebep olan Conodont'lar buraya konuyor ve Hirudinea ile Gephyrea, Platelmint, Nematelmint'ler hakkında da birer özet veriliyor (J. Roger).

Mollusk'lere C. Dechaseaux, bir giriş yazmakla beraber, Amphineura ve Scaphopoda'ları kısa olarak ve Lamellibrans'larında geniş olarak etüd etmiştir (s. 220 364). Ayrıca Lamellibrans'lar kısmında, bunların kavkılarının mikroskopik ve petrografik etüdü hakkında Gabriel Lucas tarafından yazılan bir bahis vardır. Gastropodlar geniş bir şekilde G. ve H. Termier

tarafından yazılmıştır (s. 365-460). Cephalopodlar bütün tafsilatı ile Elian Basse tarafından etüd edilmiştir (s. 461-755). Bu arada Clymenia ve Goni-
 atit'ler Gaston Delépine, Belemnit'ler J. Roger tarafından etüd edilmiştir.

Üçüncü Cilt Onychophora'ların etüdü ile başlar (C. Deschaseaux). Ar-
 thropoda'lar bölümünde Gerard Waterlot'nun bir giriş yazısından sonra
 Pierre Hupé, Trilobit'leri incelemiştir (s.25-246).

Krustaseler kısmı C. Deschaseaux tarafından etüd edilmiştir ve bu ara-
 da Ostracodlar N. Grekoff tarafından yazılmıştır. Daniel Laurentiaux, Myr-
 iapoda ve Böcekler sınıflarını etraflı bir şekilde incelemiştir (s. 385-584).

Echinodermata kısmında, G. ve H. Termier'nin bir giriş yazısından
 sonra, L. Cuénot, Heterostelea ve Cystidea sınıflarını F. M. Bergounioux,
 Blastoidea sınıfını ve J. Piveteau, Edrioasteroidea sınıfını etüt etmişlerdir.
 Georges Ubaghs Crinoidea, Stelleroidea ve Opistocistoidea sınıflarını
 geniş bir şekilde incelemiştir (s. 658-856). Echinoidea ise G. ve H. Termi-
 er tarafından etraflıca etüt edilmiştir (s. 857-947). Holothurioidea sınıfı
 Marthe Deflandre-Rigaud tarafından yazılmıştır.

Stomocordé'ler kısmında G. Waterlot, Pterobranchiata ve Graptolit'leri
 etüt etmiştir (s. 961-997).

Üçüncü cildin son bahsinde, G. ve H. Termier, sistematik yerleri şüphe-
 li olan şu grupları incelemiştir: Machaeridien1 Conularia, Hyolithes ve
 Tentaculites'ler (s. 1001-1018).

Omurgalıların etüdünü ihtiva edecek olan diğer dört cildinde çık-
 ması ile, Paleontolojinin bugün eriştiği son merhaleyi gösteren ve ihtiyacı
 hissedilen bir Traité'ye malik olacağız demektir.

C.ÖZTEMÜR